Nordre Follo kommune

Arkivsak-dok. 26/06188-2
Saksbehandler Marit Ragnhild Øien

Saksgang	Møtedato
Ungdomsrådet	10.11.2026
Arbeidsmiljøutvalget	12.11.2026
Eldrerådet	16.11.2026
Rådet for personer med funksjonsnedsettelser	16.11.2026
Partssammensatt utvalg	16.11.2026
Kultur, næring og stedsutviklingsutvalget	16.11.2026
Klima, teknikk og miljøutvalget	17.11.2026
Helse- og mestringsutvalget	18.11.2026
Oppvekst og idrettsutvalget	18.11.2026
Plan- og byggesaksutvalget	19.11.2026
Formannskapet	25.11.2026
Kommunestyret	16.12.2026

Økonomi- og handlingsplan 2027-2030

Kommunedirektørens innstilling

1. Økonomi- og handlingsplan 2027-2030, inkludert årsbudsjett og økonomiplan, vedtas i samsvar med forskriftsmessige oversikter i kommunedirektørens forslag, jfr Budsjett- og regnskapsforskriften for kommuner og fylkeskommuner mv. Oversiktene er:
    1. Hovedoversikt drift etter §5-4, 1.ledd: Bevilgningsoversikt drift
    2. Netto driftsbudsjett per direktørområde etter §5-4, 2. ledd: Bevilgningsoversikt
    3. Hovedoversikt investering etter §5-5, 1.ledd: Bevilgningsoversikt investering
    4. Investeringsbudsjett per investering etter §5-5, 2.ledd: Bevilgningsoversikt investering
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til følgende låneopptak:
    1. Lån til finansiering av investeringer, inntil 1 020,7 mill. kroner.
    2. Lån til startlån fra Husbanken til videre utlån, inntil 320 mill. kroner. Rammen fordeles med 260 mill. kroner på ordinære startlån og 60 mill. kroner til startlån til førstegangsetablerere
    3. Likviditetslån innenfor en kredittramme begrenset oppad til 100 mill. kroner i henhold til kommunens reglement for finans- og gjeldsforvaltning.

    4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å refinansiere lån innenfor rammene i reglement for finans- og gjeldsforvaltning.
    5. Kommunedirektøren gis fullmakt til å overføre restbudsjett 2026, mer-/mindreforbruk, på ikke-avsluttede investeringsprosjekter til årsbudsjett 2027, inklusiv finansiering.
3. For tjenester innen vann, avløp, renovasjon, slam, feiing, private reguleringsplaner, bygge-/delesaker, saksbehandling etter matrikkelloven og utslippstillatelser etter forurensningsloven skal gebyrnivået tilsvare full kostnadsdekning i henhold til lovverk og gjeldende retningslinjer for selvkost. Tilsvarende gjelder også for seksjoneringssaker.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere flyktningefondet ved behov.
5. Kommunale gebyrer, avgifter, brukerbetalinger og festeavgift til Nordre Follo kirkelige fellesråd fastsettes som vist i økonomi- og handlingsplanen (gebyrlisten).
6. Planstrategi i Økonomi- og handlingsplan 2027-2030 legges til grunn i det videre arbeidet.
7. Ved utskriving av skatt nyttes Stortingets fastsatte maksimale satser.
8. For 2027 bosettes inntil 50 flyktninger inkludert to enslige mindreårige.

Sammendrag

Kommunedirektøren legger med dette frem sitt forslag til økonomi- og handlingsplan for Nordre Follo kommune for perioden 2027-2030. Det legges frem forslag til driftsbudsjett og investeringsbudsjett. Forslaget bygger på tidligere økonomiplanvedtak og vedtak gitt i tidligere saker.

Økonomi- og handlingsplan er kommunedirektørens forslag til prioriteringer og målsettinger for perioden 2027-2030. Kommunelovens § 14-3 regulerer kommunenes krav om økonomiplan i fireårsperioder og årsbudsjett. Økonomi- og handlingsplan viser kommunens prioriteringer og ønskede resultater i fireårsperioden frem mot 2030. Dokumentet inneholder både budsjett og handlingsplan i henhold til kommunelovens bestemmelser og periodens handlingsdel for Kommuneplan 2025-2040.

Kommunedirektørens forslag gir et positivt netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i 2027. Mens kommunens vedtatte handlingsregel for netto driftsresultat er satt til 2,0 prosent, gir kommunedirektørens budsjettforslag et netto driftsresultat i 2027 på 1,8 prosent. Dette er over vedtatt nivå for 2027 i K-sak 33/25. I perioden har forslaget et positivt netto driftsresultat på gjennomsnittlig 1,7 prosent.

Skatt og rammetilskudd for 2027 er beregnet ut fra revidert inntektssystem som ble fullt innført i 2026.

Investeringsbudsjettet i planperioden 2027-2030 er på til sammen brutto 5,258 mrd. kroner, der finansieringsbehovet i 2027 i form av låneopptak er på 1 020,7 mill. kroner, pluss 320 mill. kroner til startlån. Det forutsettes inntekter på til sammen 103 mill. kroner knyttet til både Salg av eiendom og Tilskudd fra andre i perioden. Prognose for gjennomsnittlig gjeldsgrad for planperioden vil være på 137 prosent, og 129 prosent for 2027.

Klimabudsjettet inngår som en del av Økonomi- og handlingsplan 2027-2030. Klimabudsjettet presenterer tiltak som foreslås videreført i perioden, sammen med utslippseffekt av tiltakene og finansiering. Tiltakene dekker både direkte og indirekte utslipp.

Faktaopplysninger

Forslaget bygger videre på Økonomi- og handlingsplan 2026-2029, justert for endringer i de økonomiske rammeforutsetningene som har kommet frem i løpet av høsten, herunder de forutsetninger som ligger i forslag til statsbudsjett.

Vedtatte omstillingstiltak i ØHP 2026-2029, ihht prosess for Bærekraftig økonomi, vil under forutsetning av at vedtatte gevinster nås, gi et netto driftsresultat på et slikt nivå at ytterligere omstilling ikke er nødvendig før mot slutten av ny økonomiplanperiode.

Forslaget til Økonomi- og handlingsplan 2027-2030 er utarbeidet i samarbeid med kommunens virksomheter. Tillitsvalgte og verneombud har medvirket i arbeidet gjennom drøftinger i lokale og sentrale samarbeidsutvalg. Forslaget behandles i partssammensatt utvalg før politisk behandling.

Lover og regler

Økonomi- og handlingsplan er kommunedirektørens forslag til prioriteringer og målsettinger for perioden 2027-2030. Kommunelovens § 14-3 og Budsjett- og regnskapsforskriften for kommuner og fylkeskommuner mv kapittel 5, regulerer kommunenes krav om økonomiplan i fireåresperioder og årsbudsjett. Økonomiplan etter kommuneloven § 14-2 kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen.

Plan- og bygningsloven § 11-1 regulerer kommunens krav om handlingsdel til kommuneplanen.

Økonomiske konsekvenser

Økonomiske konsekvenser er grundig utredet. Det vises spesielt til kapitlene Økonomisk utvikling og handlingsregler og Driftsbudsjett.

Alternative løsninger

I henhold til Kommunelovens § 14-3 må økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året vedtas før årsskiftet. Det er ingen alternativ til å utarbeide en økonomi- og handlingsplan.

Kommunedirektørens vurdering

<u>Overordnet status økonomi</u>

Kommunens økonomiske handlingsrom er fortsatt under sterkt press i planperioden. Økte finanskostnader og store investeringer setter spesielt sitt preg på driften i årene fremover. Dagens utgiftsnivå, og det økende behovet for å finansiere renter og avdrag, er ikke økonomisk bærekraftig over tid.

Utviklingen i kommunens utgifter henger sammen med hvilke oppgaver kommunen løser, og hvordan vi løser dem. De årlige driftskostnadene og investeringene må reduseres. For å sikre økonomiske rammer og gjennomføringskraft i fremtiden, er det behov for en stadig omstilling av kommunens tjenester.

Prosessen Bærekraftig økonomi har hatt som mål å forberede kommunen på store og krevende prioriteringer. Det har vært viktig i arbeidet at innsparingstiltakene skal bidra til innovasjon og utvikling av fremtidens kommune. Mange av tiltakene retter seg derfor mot økt bruk av kunstig intelligens og digitale løsninger, samt reduksjon i antall ledere og administrative ressurser.

I perioden 2026-2029 utgjør vedtatte omstillingstiltak etter BØ-prosessen 172 mill. kroner. Etter planen gjennomføres 71,8 mill. kroner i 2026, og det gjenstår da om lag 100 mill. kroner i omstilling fra 2027-2029. For å oppnå et nivå på netto driftsresultat som i kst-sak 33/25, er det samlet i

økonomiplanperioden et omstillingsbehov på om lag 230 mill. kroner. Av dette er om lag 130 mill. kroner knyttet til ny nødvendig omstilling utover Bærekraftig økonomi. Omstillingen vil bety endrede eller reduserte tjenester og antall medarbeidere. Selv om utfordringene er store, skal disse løses. Omstillingsprosessen vil være krevende for alle, både innbyggere, folkevalgte, administrasjon og ansatte. Omstillingen er likevel nødvendig for å opprettholde økonomisk bærekraft fremover.

Budsjettforslaget bygger på prinsipper om å gi en balansert fremstilling av frie inntekter, utvikling i finansutgifter og tilgjengelige midler til fordeling i tjenestene. På den måten synliggjøres det reelle behovet for tilpasning og effektivisering av tjenestetilbudet.

Det er tatt høyde for økte kostnader og økte inntekter knyttet til befolkningsøkning i hele perioden. Det er i tillegg vesentlig å holde farten oppe på omstillingen. Den anslåtte veksten i frie inntekter vil i planperioden i stor grad gå med til å dekke økte demografikostnader og lønns- og prisvekst.

Til tross for reduserte inntekter og krevende rammebetingelser, vurderer kommunedirektøren å ha lagt fram et forslag til Økonomi- og handlingsplan som tar hensyn til kommunens samfunnsoppdrag og utfordringer. I budsjettet er det for eksempel foreslått økning av Helse og mestring og Oppvekst og lærings økonomiske rammer for å imøtekomme større tjenestebehov. I planperioden planlegges to skoler, tre barnehager i tillegg til flere typer omsorgsboliger og demenslandsby med heldøgns bemanning.

En kombinasjon av høyere gjeld og økte finanskostnader, øker kommunens finansielle risiko. Vi har vedtak på at netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter ikke skal overstige 109 prosent i gjennomsnitt i gjeldende økonomiplanperiode, og skal reduseres til 100 prosent innen 2033. Det jobbes kontinuerlig for å oppnå et bærekraftig investeringsnivå. Vi må bygge så billig som mulig, vi må sikre mest mulig arealeffektiv bruk av de byggene vi har, en del bygg som var planlagt rehabilitert må utsettes samt at bygg og eiendom kommunen ikke trenger til egen tjenesteproduksjon, må avhendes. Budsjettforslaget gir likevel en gjeldsgrad på 129 prosent.

Investeringsbudsjettet er i all hovedsak basert på tidligere vedtatte investeringer og vedtak i Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan fra februar 2025. Justeringer mellom årene i perioden, og enkelte økninger/reduksjoner, er foreslått tatt inn. I tillegg er det meldt inn enkelte nye investeringer. Det er foretatt vurderinger med hensyn til realisme og kritisk behov.

Det er i hele planperioden lagt inn økning knyttet til arealendringer og driftskonsekvenser av investeringer. For 2027 er rammen økt med 32,3 mill. kroner knyttet til dette. Av dette er 30,2 mill. kroner knyttet til barnehage. I tillegg er det i 2027 satt av 79,9 mill. kroner til konsekvensjusteringer. Konsekvensjusteringer er i all hovedsak knyttet til kostnader kommunen er forpliktet til ut fra lov, avtaleverk eller vedtak og inkluderer avsetning til lønnsoppgjør. Beløpet til lønnsoppgjør 2027 utgjør 50 mill. kroner av de totale konsekvensjusteringene.

Kommunedirektøren foreslår som et utgangspunkt en generell prisjustering av kommunens avgifter og gebyrer på 3,8 prosent, med unntak av de satser som er særbehandlet av kommunestyret, bestemt av Storting eller forskrift, eller er foreslått endret i budsjettforslaget. Det vises til vedlegg til økonomi- og handlingsplanen for en komplett oversikt over forslag til satser.

Det legges opp til at gebyrinntekter og kommunale avgifter i stor grad skal være til selvkost/selvfinansierende der dette ikke er i strid med lov eller forskrift.

Spesielle forhold

Kommunedirektøren vil komme med tilleggsnotat om eventuelle endringer i statsbudsjettet, og endringer i forutsetninger som vi ikke har fått innarbeidet i økonomiplanen, jfr. Stab og Overordnede områder.

Bosetting av flyktninger

Nordre Follo kommune mottar hvert år anmodning fra IMDi om bosetting av flyktninger. Anmodningen fra IMDi kommer i slutten av november.

Kommunen har hatt en høy bosetting etter at krigen i Ukraina startet, og det vil fortsatt være mange flyktninger som trenger tjenester fra kommunen de nærmeste årene. Øvrig tjenesteapparat i kommunen melder at det er stort press på tjenestene. For 2026 vedtok kommunestyret en bosetting på inntil 50 personer inkludert enslige mindreårige. Eventuelle familiegjenforeninger kommer i tillegg – det ser ut som faktisk bosetting i 2026 blir om lag på anmodningsnivået.

For 2027 foreslår kommunedirektøren at kommunen bosetter inntil 50 flyktninger inkludert inntil to enslige mindreårige. Eventuell familiegjenforening vil komme i tillegg - dette er bosettinger kommunen ikke kan takke nei til. Det er alltid forbundet med stor usikkerhet når det gjelder bosetting og ankomster av flyktninger.

Kirkelig fellesråd

I tråd med samarbeidsavtalen er det lagt inn kompensasjon for lønnsvekst i tråd med kommunal deflator for dette. Generell prisvekst er ikke kompensert – på lik linje som for kommunens egne virksomheter. Kremasjonsavgiften har økt vesentlig, og Fellesrådet kompenseres for dette med 0,5 mill. kroner.

Fellesrådet gis også et årlig investeringstilskudd til rehabilitering av egne kirkebygg og andre formål. Tilskuddet økes i planperioden for å kunne benytte oss av Kirkebevaringsfondet som gir oss mulighet for refusjoner på 75 prosent av totalkostnad. Det er Ski middelalderkirke og Kråkstad kirke som skal oppgraderes de kommende årene. Utover i perioden vil det også utredes etablering av felles krematorium for flere kommuner.

Det vises for øvrig til Fellesrådets budsjettforslag i vedlegg 2.

Ski, 21.10.2026

Øyvind Henriksen
kommunedirektør

Ellen Wibe
direktør

Vedlegg

0. Økonomi- og handlingsplan 2027-2030
1. Vedlegg 1 ØHP 2027-2030 Investeringer (endringsforslag budsjett, formål og fremdrift) og gebyrliste
2. Vedlegg 2 ØHP 2027-20230_Budsjettforslag for 2027 for interkommunale selskap og samarbeid
Tilleggsnotat 1 til kommunedirektørens forslag til Økonomi og handlingsplan 2027-2030